

— 23. IV. 1934. —

Kevadised uudisteosed:

- Dr. J. Luiga: Päevamured I.
Hind 5 kr. 25 s.
Kunstiühing Pallas 1918—1933.
Hind 2 kr. 50 s.
R. Roht: Punane liblikas. Hind 2 kr.
J. Jaik: Pombi ja esivanemate
kuld. Hind 3 kr. 75 s.
Ed. Visnapuu: Loomade talu.
Hind 1 kr. 25 s.
Wl. St. Reymont: Talupojad III.
Hind 6 kr. 25 s.
E. Stählberg: Päikese tõusu poole.
Hind 4 kr. 75 s.
A. Swan: Tottisalme pärija.
Hind 3 kr.
J. Spyri: Väike Heidi II. Hind 2 kr.
J. Kärner: Usutaganeja. Hind
2 kr. 20 s.
A. Taar: Kes on süüdi? Hind
1 kr. 80 s.
H. Raudsepp: Demobiliseeritud
perekonnaisa. Hind 2 kr.
Ilmu mas:
O. Luts: Ladina Köök. Mäles-
tused VI.
O.Ü. „Noor-Eesti Kirjastus“
Tartus, Rütli tänav 4.

Foto-Ateljee
Lui Kriisa

Tartus, Tähe 42—3

Kõige odavam **Konst. Jaik'i** kirjutusmaterj., pa-
ostukoht on **TARTUS, SUURTURG 11.** beri, papi, tapeti-
ja raamatukaupluses
Müük suurel ja väiksel arvul.

180.000 senti 1934. a. LKRi ja TPRi lugejaile.

Iga

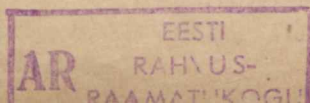
LOODUSE KROONISE ROMAANI

lisas toodud ristmõistatuse pealt võite teenida **100** krooni
(LKR ilmub 12 korda aastas) ja iga

TÄNAPÄEVA ROMAANI

numbrilt **50** krooni (aastas 12 numbrit). Lähemaid tingimusi
leiate iga LKRi ja TPRi 1934. a. numbris.

K/Ü. „LOODUS“ Tartu.

TARTU POEGLASTEGÜMNAASIUMI ÕPILASKONNA AJAKIRI

Toimetus: Vastutav-toimetaja: õpet. Joh. Adamson. Pää- ja tegev-toimetaja: Edg. Konsap; abi: A. Havakats. Toimetuse liikmed: K. Pill, M. Pöder, V. Birk, P. Hubel ja L. Kiisla.
Keeleline korrektor: õpet. A. Vaigla.
Kunstiline nõuandja: õpet. J. Nõmmik.

I. aastakäik.

Mai 1934.

Nr. 2.

Kannatus – armastuse mõõt.

Otsekuu metsloom on inimene põgenenud kannatuse eest aastatuhandeid. Nagu needust ja vanet on püüdnud ta seda maharaputada oma õlult. Ta nägi kannatuses vihase ja kättemaksuhimulise Jumala eneserahuldust ning püüdis leiutada mõjuvaid aseaineid tema viha lepituseks: küll ohvriloomade veres, küll käsuraamatutes ja pikkades palvetes. Kuid asjata. Kannatus jäi needuseks, nagu sellega kaasaskäiv hirm ja meeheide.

Ent siis tuli inimeste juurde Keegi, kes ei põgenenud kannatuse eest, kelle kohta on kirjutatud: „Tema kandis oma risti.“ Kaua vaatas tema sellesse tumedasse merre, mis haaras enesesse kõike ja mille nimi oli kannatus. Ja tema silm oli selgem kui teiste inimeste silmad ja ta pilk tungis selle mere sügavusteni. Ja ta nägi: Armastus oli sääil, mis ainult seni püsis, kuni püsis kannatus. Sest ilma

kannatusest ei saa ollagi armastust. Kannatuses alles ärkab armastus, saab suureks, saab lõpmatuks nagu on lõpmatuksi kannatus. Mis oleks armastus kannatusest? Millega tuleks seda mõõta? Mis määraks tema suuruse? Kas ei ole iga armastus, kui ta teoks saab, kannatuse võitmine? Kannatus ja armastus inimeste vastu, — kui tihedalt on need seoses! Seda nägi Jeesus selle tumeda sügaviku põhjas. Ja siis valdas teda vägi oma risti kanda, kõikide inimeste ees seda kanda ja neile näidata: Kes oma elu kaotab, see võidab selle!“

Selle Suure Inimese ajast peale leidub ikka jälle inimesi, kes tahavad elu võita ja on valmis julgelt seda kaotama Tema eeskujul, kes enam kannatuse eest ei põgene, vaid seda tarvitavad oma armastuse mõõdupuuks.

J. K.

* * *

Üks hommik minu haigevoodis:
mu akna sinkjaile jäälilledele
agu annab roosat helki.
Kuis tahaksin näha
talvist taevast
pilviga,
kus heiaistub koidu pale
päikesega,
mis kerkimas metsaladvust!
Aga pean lamama
oma riigis
rohte keskel,
kus erutust arstitakse
palderjaniga,
ent kurbust ja igatsusi —
ei millegagi.

J.

Duell enesega.

Tüdinuna pani Harald läbiloe-
tud ajalehe kõrvale. Ta oli säält
kõik tähtsama välja noppinud.
Oli jälginud huviga viimaseid riigisündmusi: areteerimisi, val-
landamisi, kohtadel ümberpaigu-
tusi. Tedagi oli poliitikalaine
haaranud endaga.

Juba oli hilisõhtu. Harald tun-
dis, kuis mõtted käisid aeglaselt
ja roidunult. Aga magada ei
tahtnud veel.

Taas puutus talle silmi nurga-
laualt album. See oli Haraldi
isiklik album fotodega õpilasaega-
dest. Ta tõi selle ja süvenes
piltide vaatlusse. Pildid said kui
elavaks. Iga pilt rääkis palju
rohkem, kui ta kujutas. Kustki
unustuste tagamailt tulid tundmu-
sed ja meeleoludki, ja nii nägi ta
oma mälestustefilmi otse tajutav-
selgelt.

Esimesel pildil poollagunud koo-
limaja, õlgbatusega, tahumata pal-
kidest, ja maja ees kirju mudilas-

pere, keskel kahe karminäolise
õpetajaga, kes kandsid kõrgeid
kummikraesid ja valmisestatud
lipse.

Selles majas trükiti Haraldi
elu-päeviku esimesi lehekülgi.
Meenus Haraldile, kuis ta siis
õppis. Õppis küll õpetajale, kuid
truult ning häämeel ja oli kurb,
kui teda järgmisel päeval ei küsi-
tud, sest ta vastused olid alati
kiiduväärt.

Järgmisel, mingil laadaülesvõttel,
istub Harald ise autorooli man.
Aga tingimata rooli man, sest
autojuhtimine oli ta poisipõlve
suurim unistus. Ta mäletas, et ju
õige väikesena oli ta vaimustunud
möödasõitvast autost ja selle sil-
mapiirilt kadunult oli ta imiteeri-
nud karjakopilil kaua autovurinat.

Kolmandal pildil on mudilaste
ekskursioon kuskil metsas. Ja nii
edasi ning edasi — lühidalt: album
andis läbilõike tollest ajast, mil
noormees oli kaugel tegeliku elu

mõisteist ja veel vaba igasuguseist õpinguid häirivaist välismõjudest. Need olid ajad tööd töö enda pärast. Ainult sügav rahulduse-tunne, mida ikka omandakse häs-titehtud tööst, oli talle kõige pal-

esimesega. Konspektiivne eluloo-film libises ta silme eest.

Tulnud algkoolist, täis enesega rahulolutunnet ja teadmist, et teda usutakse ja hinnatakse juba esi-mesest pilgust — pettus ta kesk-

T. P. G. abiturientid 1934. a.

Esimene rida: A. Udeberg, K. Kiisla, K. Kurss, F. Kirsch, H. Lepik, L. Va-her, T. Parts, ja S. Mihkelson. Teine rida: A. Tobrov, J. Jaagund, V. Reeder, õpet. K. Krimm, insp. K. Maasik, õpet. A. Kõuts, E. Konsap, H. Okas, E. Vaaro ja H. Unt. Kolmas rida: E. Peebo, H. Tooming, E. Berg, A. Amon, H. Aruk-saar, H. Ratassepp, K. Beilmann, P. Kütt, R. Neumann, R. Kaupmees, E. Tanilov, E. Kippasto ja A. Sütt. Neljas rida: P. Alver, H. Krootmann, H. Teppo, H. Pärtelpoeg, A. Raska, E. Sieling, P. Matesen, V. Hansen, J. Truus, E. Schmidt, A. Vaha, J. Lilliallik ja L. Palmas. Viies rida: L. Ranna, K. Luud, O. Pehka, E. Vassil, E. Kersin, M. Pöder, J. Vähi, H. Kangur, K. Lepik, R. Bruus, E. Tees, A. Kiima ja K. Pill.

gaks olnud. Siis oli ta teistes märkamatuks kasvatatud lugupida-mise enda vastu.

Vaadates aga pilte keskkooli päevilt rullusid Haraldi silme ette hoopis teisevärvilisemad mälestu-sed. Pildid olid albumisse asetetud klasside järjekorras, alates

koolis juba esimese päeva järele. Suur osa klassikaaslastest olid talle võhivõõrad, ainult viis-kuus oli neid Haraldiga algkoolist siia kaasa tulnud. Nii said siin juhtivatele kohtadele teised. Olnud aga pool aastat tubli töömees klassis, oli ta endale võitnud kaaslaste ja õpe-

tajate sümpaatia ning usalduse. Järgmisel aastal oli ta juba klassivanemaks ja kirjandusringi juhatuse liikmeks. Allasurutud enesetunne tõusis uuesti.

Aga varsti leidis ta, et ei suuda enam täit energiat rakendada õpitööle. Elu ise oma mitmepalgelisuses hakkas poissi võluma. Ja ta ütles nagu trööstiks oma südametunnistuse protestile, et ta pole sündinud siiski tähenärijaks, vaid inimeseks nagu teised. Hakkas sportima. Omades hääl hulgalt harimatut füüsilist jõudu, tõusis ta lühikese ajaga tubliks konkurendiks kooli parematele sportlastele. Ja see, et ta saavutas oma sportlikud tagajärjed peaaegu tehnikata, tarvitades ainult füüsilist jõudu, aitas ta kuulsust veelgi tõsta. Poisid otsisid meelsasti sõprust temaga ja iga sportlane pidas otsekui omaks kohuseks talle õpetada spordi saladusi.

Kui enam ta oli poiste vallatusi kõrvalt vaadanud, siis hakkas ta nüüd neis hoogsalt kaasa lööma. Mitte, et vallatused oleksid välja kasvanud ta noorusvärskest hingelaadist, vaid ta mürtsutas selleks, et saavutada suuremat populaarsust.

Tütarlaste vastu polnud tal keskkooli esimesil päevil suuremat sümpaatiat. Meelsamini ta sõbrustas poistega.

Kuid varsti hakkas tas avalduma puberteedi aja protestivaim ja verekeem.

Ta nägi häämeel, kuis paljude tütarlaste pilgud silitasid ta kehakuju ja kuis nad kadestasid paari tütarlast, kellele Harald oli omistanud suuremat tähelepanu. Siis juhtus, mis õieti juhtuma pidigi temavanusega. Ta armus. Ja see armulõõsk oli tugev küllalt, et selle varju võisid ununeda kõik

õpingute muredki. Aga ta ei osanud kauaks paeluda oma väljavalitut. Armastades ta ei osanud enam näidelda, vaid uskus, et kui esineb tollele tütarlapsele inimesena, pälvib ta veel suurema lugupidamise. Aga ta kaotas viimase hoopis. See oli ta senihellitatud enesetundele valus löök. Abinõusid valimata ta püüdis tagasi võita oma endist seisukohta nende vahekorras. Aga ta naeruvääristas ainult ennast. Lõpuks ei saanud ta ka ise aru, kas armastas ta seda tütarlast tõesti niipalju, et ei saanud tekkinud olukorrast lahti rabelda, või oli see ta kangekaelne enesehinnang, mis ei lubanud tal ka sellest areenilt kaotajana lahkuda. Aga ta kaotas siiski.

Et mitte näidata teistele oma hinge-kriise, ta hakkas käima paljudel koolipidudel. Siin katsus ta veel uute elamuste alla matta vanu, kurvakogemuselisi.

Kõrvaltvaatlejaile võis näida, et see tal õnnestuski. Ta tutvus ringkond tütarlaste keskel kasvas kui aritmeetiline rida. Aga ta ei saanud ühessegi neist enam süveneda, — vastupidi: ta tundis sadistikku eneserahuldust, kui võis armunud tütarlapsi piinata. Ja neid piinamiseks tal juba leidis. Kui ta ühe oli hüljanud, võis ta kohe võtta järgmise kui ootava auto. Ka siin omandas ta teiste poolt kadestatava seisukoha.

Eelviimases klassis oli tõusnud ta oma organiseerimisvõime läbi kooli-eliidi juhtivaks jõuks. Juba tundis ta massipsühholoogiat ja oskas talitada kõigile meeldivalt, kuigi pidi mõnikord risti vastu teotsema oma paremakspidamisele.

Aga õpitöö oli jäänud päevakava viimasele kohale, kust ta ajapuudusel tihti hoopis välja

kukkus. Ainult klassitöö-päevade eelõhtuil ta süvenes ainesse, millest tuli klassitöö. Oma hää omandamisvõime tõttu oli ta järg-

tudki. Ta teadmiste-kvantum, millega pidi tuleviku ellu astuma kui hästiteritatud relvadega, suurenes tiguaeglaselt. Juba pandi seda

T. P. G. »Paganini«.

misel päeval klassitööl mõnest süstemaatiliselt-õppijast paremgi. Klassitöö möödunult aga suurem osa õpitud teadmistest kadus sama kiiresti, nagu need olid omanda-

õpetajate poolt tähele. Ta sai kümneid märkusi oma edasijõudmise pärast, kuid teadmine, et ta võib soovikorral kõike parandada, tegi teda kurdiks neile manitsusile.

Kui Harald jõudis albumis vaatamisjärjega tütarlaste portreepiltide manu, lõi jälle lõkkele mitmetpukku ta südametunnistust vaevanud mõte. See oli kui hingeline kassiahastus, mis teda vahel vaevama kippus. Ta leidis, et kraavikaldale oli nende kerge-meelselt veedetud päeviga sõitnud ta eluvanker. Sama vanker, mis enne oli tulnud hästisillutatud maanteed, oli äkki käänanud metsavahelisele teele, mis täis auke ja jäärakuid. See oli ta nüüdne tee, millel ta logistas peatamatult edasi.

Kes oli ta ahvatlenud sellele teele, ära kogenud teekäijaist, õpetajaist, õigekstunnistatud teelt? Praegu leidis ta ainult ühe kaaluvama vastuse: tütarlapsed! Nende kõrval muidugi ka tung vabadusse ja sõltumatusse — tegelikku ellu.

„Naised ja viin“ öeldakse hariilikult allamäge minejate kut-sujaiks olevat. Haraldil man ei tulnud küll viin kõnegi alla. Ta oli hoidunud instinktiivselt alkoholi küüsis eemale. Alkoholi eest oli ta kuulnud tuhandeid hoiatusi, tütarlaste eest mitte ühtegi.

Varaküpsenuna oli tast saanud seltskonna-töö tegija. See töö oli temas järjest rohkem söönud inimest ja arendanud ainult eneserõhutamispuuet. Ei saanud salata, et meeldivamalt oskasid arvustada tütarlapsed, ja just nende arvustus oli kõige tähtsam Haraldile. Nad pidasid lugu temast. Kuid alles nüüd, tagantjärele, sai Harald aru, missugune see lugupidamine oli olnud. Neile ei olnudki tarvis seda inimest temas, kes oskaks mõista teist inimest või vastata sügavate tunnetega.

Nad armastasid temas seda närust, kes oskas hästi tantsida ja

olla kavalere luts-libeda seltskondliku lihviga! Nad armastasid seda õõnsa paatosega organiseerijat, ringide juhti ja sportlast, — seda, kes teotses selleks, et võita suuremat kuulsust ja au, — mitte aga teda ennast!

Haraldile meenus, et need kaks mina olid temas alati duellinud, kuid see närusem oli ka alati võitnud. See oli öelnud teisele: „Sa arvad, et elu on õiglusele rajatud?! Ei, elu peab just nii käsitama, nagu teen seda mina. Õigusega ei saa midagi. Ikka viisakalt, maskeeritult, džentlmenlikult, kuni avaneb paras võimalus teise allatõukeks ja enda asemele minekuks. — Ja nii oli teostunudki senini see „džentlmen“, kes polnud kunagi arvestanud teist, vahel mitte endki.

Aganüüd oli küll. Selgemini kui kunagi enne Harald tundis, et ta oli väsitanud oma hinge ja patustanud oma südametunnistuse vastu, sööstudes sellesse ebamäärasesse, tühiste lõbude ja naudingute ellu. Suuremat lahingut selle „džentlmenliku“ teisikuga endas tuli alata. Ja kuigi ta võideldes selle teisikuga kaotaks, siis on ta ometi langenud tahtmises võita — ja seegi pidi saama ennast-rahustavaks.

Paremaks, eluväärilisemaks inimeseks saada! Lahti rebida ennast sellest võlts-elust!

See mõte tugevnes pidevalt.

Siis äkki kui mingist emotsioonist vallatuna Harald avas lausahtli, mille võti oli ainult temal, ja haaras säält kogumiku kirju. Mõnelt roosakalt ümbrikult imitses kannikeste lõhna.

Hävitada! Hävitada kõik see, mis ühenduses selle kergemeelse ellusuhtumisega. Kaotada vähemalt välised sümptomid, mis pisi-

Taluõu.

H. Unlits.

6 . II . 1934

V. B.

Vanamees.

Elektrivalgustuse areng.

Sageli oleme imetlenud isegi mõnd oma kodulinna algupärast valgustusreклаami, rääkimata suurepärastest valgusefektidest Lääne-Euroopa linnades, mida senini oleme näinud vaid fotodel ja filmilindil. Tänapäeva moodsa elu tuiksoon ei lööks kaugeltki nii intensiivselt kui puuduks elektrivalgustus tööstustes, kaevandustes, ärides, laevadel jne. Ainult üks valgustusviis on võimalik samahästi tuhande meetri sügavuses, kui kihutaval aeroplaanil — see on elektrivalgustus. Reklaami abinõuna on ta samuti ületamatu, sest hiigellinna New-Yorgi tulede-meri ja reklaami kolossaalsus räägivad sellest kõige selgemat keelt. 20. sajandil ei pane vististi keegi imeks harilikku elektrivalgustust ja arvab ka end tundvat enam-vähem elektrilambi arengut. Üldiselt teab rahvas rää-

»Paneme siis jälle ühe sussi hakkama...«

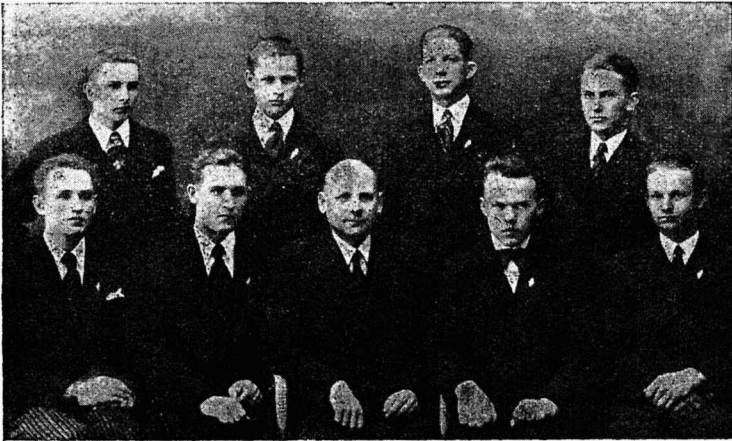
kida, et Edison leiutas elektripirni, millel olevat söest niit sees olnud, kuna uuemal ajal asendatakse sütt traadiga. Nii lihtne aga tööpoolest selle suurima leiutise elutee ei olnud. Alljärgneva ülesandeks olgugi lühikese ülevaate andmine elektrilambi arengust 1838. a. kuni käesoleva ajani.

Igasugune valguse nähtus, nagu meil teada, on eetriosakeste ülikiire võnkumise resultaat. Kui võngete arv ühes sekundis ulatab 375 kuni 750 biljonini, siis tekib inimsilmas valguse aisting. Väiksem võnkumiste arv avaldub vaid soojusena. Elektrilambi olemasolu põhjeneb nähtusele, et elektrivoolu ja juhi takistust võime vastavalt valides saavutada piiri, kus juht nii kuumaks läheb, et ta iseseisvalt valgust välja kiirgama hakkab.

Kõik hõõglambid jagunevad kahte rühma, kinniste ja lahtiste elektroodidega hõõglampideks. Esimesse rühma kuuluvad kõik niisugused lambid, mille elektroodide vahe on ühendatud metallvõi süsiniidiga, teise ossa loetakse aga lambid, mille elektroodide vahel tekib alles hõõgumisel side elektri ülekandumise teel aineosakeste kaudu (leeklambid.) Harilikult oleme näinud leeklampe vabas õhus põlevat, kuid on olemas võrratult keerulisema ehitusviisiga lampe, mis võivad põleda kas hõrendatud ihuga ruumis või täiesti ihuta ruumis. Esimesi katseid tegi hõõglambiga Jobart Brüsselis 1838. a. Juba 1853. a. valgustas prof. Farmer üht maja 42 hõõglambiga. Neis hõõglampides kasutati plaatina-traati, mille sulamistemperatuur pole kuigi suur, ja seetõttu säärase lambi eluiga oli väga lühike. Teiseks ei võinud plaatina kalliduse

tõttu säärane valgustusviis üldse kättesaadav olla ja kolmandaks takistuseks oli elektrienergia kallidus, sest tol ajal tehti katseid elementidest saadava vooluga. Dünamomasina leiutamiseaga atati uuesti katsetamisega. Esimesed enam-vähem praktilised lambid valmistas Heinrich Göbel. Ta oli mehaanik, istus õhtuti New-Yorgi tänavail ja näitas tasu eest mööda-

käik üle kogu maailma. Liiga pikale viiks süsiniit-lambi valmistamise üksikasjalik kirjeldamine, kuid tuleb siiski tähendada, et üksnes vastupidava niidi valmistamine on küllalt keeruline toiming ja ei õnnestu kunagi ühetaoliselt. Sellest on tingitud näht, et mõni lamp põleb vaevalt 1800 tundi, kuna üksikud lambid on isegi 30000 tundi vastu pidanud. Süsi-

T. P. G. omavalitsuse ja ringide juhid.

Istuvad: J. Jaagund (karskusring), E. Konsap (õpilask. ajakiri ja lugemislaud), insp. K. Maasik, H. Okas (humanitaarring), K. Pill (õpilask. vanem ja spordiring). Seisavad: H. Uulits (kunstiring), E. Peebo (tehnikaring), P. Alver (malering) ja N. Sild (fotoring).

Pildil puuduvad loodustead.-ringi juh. A. Raska ja kooperatiivi juh. Jaik.

minejaile oma pikksilmaga tähis- taevast. Et enam tähelepanu endale tõmmata, valgustas ta ümbrust süsiniit-hõõglampidega. Göbel aga ei osanud leidust praktilisse ellu viia, selle teostajaks sai kuulus leidur Edison. 1880. a. pandi Edison poolt valgustusseade aurik „Columbial“ käima. Ja 1881. a. Pariisi ilmanäitusel põles 1000 hõõglampi, mida toitis Edisoni dünamo. Siit peale algab hõõglampide võidu-

niit-lambi puudus seisab asjaolus, et pikemaajalisel põlemisel heidab süsi kübemeid klaasi pinnale, mistõttu viimane tuhmub ja kaotab suure osa oma väärtusest.

Kõiki neid puudusi arvestades oli süsiniit-lambi eluiga juba varsti küsitavaks muutunud. Lõpliku hoobi andis aga gaasi-hõõglampide leitamine. Nüüd algasid suuremates tehastes katsed leida ökonoomsemat lambi tüüpi, kui oli

sesta süsiniiit-lamp. Katsed näitasid, et süsiniiitidega on võimatu seda saavutada, seepärast otsiti teisi juhtmeid. 1897. a. läks prof. dr. Valter Nernst'il korda konstrueerida lampi juhtmega, mis hakkab alles kuumas olekus elektrivoolu juhtima. Niisugusteks juhtmeteks kõlbavad paljude mettallide hapendid. Tänapäeval tarvitatakse pääasjalikult selliste lampide valmistamisel ütriumi hapendit. Selletüübilisi lampe nimetatakse leiutaja auks nernst-lampideks. Nernst-lampide põhimõte seisab selles, et enne soojendatakse kaudsel teel hõõgniiti 15—30 sek. jooksul ja alles siis hakkab lamp iseseisvalt tööle.

Nernst-lampidega oli saavutatud küll hulga suurem kokkuhoid voolutarvitamises, kuid insenerid püüdsid viimast ikka ja ikka väiksemaks muuta.

Pöörde hõõglambi arengus tõi gaasi-hõõgtule leiutaja dr. Karl Quer, kes a. 1898 võttis patendi osmium-lampide valmistamiseks. Osmium on raskeim metall ja on väga habras ning sulab alles 2500° C juures. Et nii haprast mettallist otseselt traati valmistada polnud võimalik, siis tarvitas Quer selleks kaudset meetodit. Metalltraadile sadestati osmium ja suures kuumuses aurutati metall, ning siis jäi järele torusarnane osmiumtraat. Traadi vastupidavuse tõstmiseks kasutati veel teisigi meetodeid. Üks puudus oli neil lampidel siiski: nimelt väga vähese takistuse tõttu ei olnud neid võimalik valmistada suuremaid kui 70—70 volti. Hariliku võrguvooluga valgustamisel pidi neid ühendama 3 lampi järjestikku. Osmiumlambile järgnes tantal-lamp, millel on peaaegu ühesugused omadused osmiumiga. Suurima tähtsuse omandasid aga Sie-

mens-Halske tehastes valmistatud osram-lambid. Sõna osram on lihtsalt liidetud kahest sõnast (os)(mium) — (volf)ram. Et volfram on äärmiselt habras, siis nõudis sellest hõõgniidi valmistamise küsimuse lahendamine pidevaid katsetusi. 1908. aastal valmistati esimene volfram-niidiga lamp, mille põlemisaeg oli 1500-1800 tundi. Sellega oli saavutatud ökonoomne ja kättesaadav lamp laiematele rahvahulkadele.

Moodne tehnika on aga teinud veel sammu edasi mitte enam hõõgniidi, vaid hõõglambi enese suhtes. Kuna kõik ülevalloetletud hõõgniitlambid nõudsid põlemiseks hõrendatud õhku (erandiks nernst-lamp), siis tänapäeval täidetakse lambi klaas mitmesuguste gaasidega. Tähtsamad täite-gaasid oleksid argoon, neon jt. Gaasiga täidetud lampide üheks hääks omaduseks on see, et hõõgniidi temperatuuri võib tõsta ilma, et ta eluiga lüheneks. Ka hõõgniidid on uuemates lampides spiraalikuliseks valmistatud ning vastavalele alustele kinnitatud.

Teises osas vaatleksime leeklampe. Et nad aga igapäevases elus eriliselt suurt tähtsust ei oma, siis peatume üksikute lambitüüpide juures võimalikult lühidalt.

Esimesena pani tähele leektule füüsik Davy 1808. a. Ta asetas kaks süsipulka üksteise vastu ja juhtides neist voolu läbi peagi märkas, et õhuosakesed hakkavad liikuma ühes söekübemete tolmuaga, ja kui eemaldati süte otsad üksteisest, tekkis viimaste vahel silmipimestav leektuli. See on muidugi primitiivse leeklambi kirjeldus, kuna moodsates leeklampides üldse enam leektuld ei esine. Süte otste vahelst oleneb ka leegi värv. Ta on seda valgem, mida suurem on

vahe ja seda sinisem, mida väiksem vahe. Süte otsad aga põlevad kaunis kiiresti ja kõige paremadki söed võivad vastu pidada ainult 20 tundi. On loomulik, et sellisel lambil puudub tulevik. Kuna eel-pool käsitletud lamp põles vabas õhus, siis vaatleme järgmiseks lampi, mis konstrueeriti 1895. a. See põles vähese õhuga täidetud ruumis ja selle elueaks loeti ~ 200 tundi. Kogu mehhanism töötas silindritaolises kestas, millel oli gaaside ära-juhtimiseks vastav seadeldis. Süte kuluvus oli siin surutud hulga minimaalsemaks, nimelt põles anood (+) süsi ainult 1 mm tunnis ja katood (—) süsi 0,3—0,5 mm tunnis. Pääle selle andis ta hoopis pikema leegi kui lahtiselt põlev leeklamp. Kuid ka mainitud lamp ei vastanud veel kahele tähtsale nõudele, nimelt väikesele voolutarvitamisele ja suurele valgustuse tegevusele. 1898. a. soovitas Hugo Bremer leeklambi sütele lisada juurde metallsoolasid. Katsed andsid üllatavaid tagajärgi, nimelt tõusis kasulikkuse tegur kolmekordseks. Kirjeldatud lambitüüpi nimetatakse efekt-leeklambiks. 1912. a. valmistas firma A. E. G. kauapõleva efekt-leeklambi. Kõigi nende lambitüüpide juures ilmneseid siin ja sääl teatavad puudused, kuid tehnika arenguga on neid ikka enam

Ikka sõbralik—ka koolide revideerimisel.

ja enam kõrvaldatud. Mitmesuguseid leeklambi-tüüpe tarvitatakse just peaaesjalikult suuremate tööstushoonete ja saalide valgustamiseks.

Loodan, et ülaltoodud read näitavad elektri-hõõglambi küllaltki vaearikast teed enne tema täiuslikkuseni jõudmist. Nagu igal suurel leiutisel, nii ka hõõglambil on olnud omad arenemisastmed kuni jõuti välja moodsa osram-lambini.

K. S.

Inimene pahedega.

Inimese edu oleneb päämiselt ta isiklikkudest omadustest. Et me võiksime häid omadusi esile tõsta ja halbu kõrvaldada, selle kohta on tuntud juba Sokratese ajast lause: »Tunne iseenast!« Tegelikult agu enesetundmine polegi nii lihtne. See on üks raskemaist üles-

annetest. Siiski, on olemas üks huvitav ja kasulik vahend selle kergendamiseks. — Öeldakse, et me teise silmas näeme pindu, — näeme tema kõige väiksemaid vigu. Hüva! Katsume seda tõsiasja endale kasulikuks teha. Laseme näha teistel meie vigu ja samuti püüa-

—5. II. 1934.—

V. B.

Mööðunud idüll,

seda hoida varjatult, nagu see reaalklassi au kohane.

Avatakse kahepoolega saaliüksed. Vaevalt saavad õpetajad saali, kui nende kannul murrab ägedalt trügiv poiste-laviin. Joostakse tormi paremate, seinaäärsemate kohtade pääle.

Kuid meie, reaalklassi poisid, seisame ja ootame. Klassivanem tõstab käe. Koguneme tihedaks ringiks tema ümber. Rahulikult taltsutatud häälel ta ütleb: — Kaasvõitlejad! Olgu meie koht saalis kus tahes, me lahendame oma ülesanded ausalt. Sellepärast: ärge rutake, rahu! Suurem osa ülesandeid on kõikidel abiturientidel ühised, ja kui suudavad need neid lahendada (klassivanem näitas käega saali poole, kust kuuldus ärev kõnesumin) siis meie juba ammugi neid lahendame! —

Oleme nõus temaga. Alles kui kõik teised on saali kadunud, läheme ka meie, rahulikult ja püsti-päi. Saame kohad kesk saali. Seinaäärsed ja ustepoolsed kohad on juba võetud. Muigel vaatab meie matemaatika-õpetaja meid, sest ta teab, et me teda häbisse ei jäta.

Mustadel laudadel on täidetud tindipotid ja kuivatuspaberid juba ootamas. Tuuakse ka suured valged koolitempliga varustatud paberipoognad, missugused peame varsti täitma ilusate ja puhaste joonistega, numbritega ja kirjaga.

Direktor astub saali etteotsa ja kui kõik on rahunenud, ütleb:

— Armsad õpilased! Usun, et te olete teadlikud selle töö tähtsusest ja tõsidusest, mis teid ootab. Sellepärast jääge mehisteks ja korrektseteks, nagu see teile kohane...

Ta räägib veel edasi sellel teemal, manitseb jääda kõigepäält ausateks (muidugi mõtleb ta säälspikeritele, mis hoolega vestitas-

kuisse peidetud) ja lõpuks soovib kindlust, edu ja õnne.

— Õnne?! Mispärast õnne? — mõtlen eneses. Kas tähendab see seda, et ka neil, kes oskavad kõige lihtsamat, et ka neil mingi hästi? Ja et minagi olen üks neist õpilastest, kes ei tunne kõiki peensusi matemaatikas, siis haarasin kinni sellest direktori viimasest sõnast. Mulgi võib õnne olla!

Algab töö. Dikteeritakse ülesandeid. Ärevusega juhitud suled veavad aeglaselt kandilisi tähti paberile. Selgub, et reaalklassile on määratud üks ülesanne rohkem, muidu on ülesanded ühised. Oleme rahul sellega.

Nõrka kõnesuminat on veel kuulda, kuigi on kästud igasugused jutud lõpetada.

Ei saa ju ometi muumia-vaikselt istuda, kui kaalul on otse elusurma küsimus. Tarvis ikkagi ka naabrilt küsida, et kuidas sina seda teed jne. Ja et laudade vahet on mitu meetrit, siis sosistamist ei kuule ju keegi.

Esimese, mingi hüperbooli ülesande kallale asun rõõmuga. Lahenduskäiku tean, olen niisuguseid ennemgi lahendanud. Mõte kontsentreerub ülesandele ja minutid kaovad sekunditena. Tore tunne on, kui oskad. Unustan sellegi, et teen tööd, mis viiakse ministerruumi.

— Kuule! — Ärkan mõtetest, sest see ahastavana sosistetud sõna kuuldb väga lähedal. Näen oma vasakpoolse naabri anuvat pilku.

— Kuule, kuis sina seda ülesannet algad!? Näita, ütle! —

Servitan oma paberi-poogna, et ta näeks mu joonist ja hakkab poole häälega seletama.

— Mis te sääls teete? — hüüab üks õpetaja, kelle luurav pilk on meid märganud. Kähku haaran

sulepää ja hakkab edasi kirjutama. Tunnen, kuis veel enam verd valgub mu juba isegi õhetavasse näkku. Õpetaja kõnnib kajavate sammudega minu lauan ja jääb siia peatuma. Et naabrit abistada enam ei saa, siis hakkab hoolega edasi töötama. Varsti on kaks esimest ülesannet valmis, kuid ma ei julge neid veel puhtalt kirjutada, tahaksin enne mu parempoolse naabri, reaalklassi poisiga, vastuseid kontrollida. Ja kui õpetaja kaugeneb mu laua mant, õnnestubki mul kontakti saada parempoolse naabriga. Vastused ühtivad. Mõlemapoolne juubeldus on nii suur, et lase kas või suudelda. Mina ei olegi nii vilets, nagu seda õpetaja kogu talv minust arvas!?

Samas aga kandub see meeleolu üle teisele ja hoopis vastupidisele.

Kolmandas ülesandes teen kuski vea. Arvutan uuesti — ikka jääb viga sisse. Otse füüsilise jõuga tahaksin kellelegi nägematule kallale tormata ja teda peksta. Lõppeks ma ei suudagi enam mõelda ülesandele, mõtlen ainult, kuis saaksin naabrit teada ülesande õiget lahenduskäiku. Aga juhust selleks ei tule. Õpetajad kõnnivad automaatidena piki laudadevahelisi koridore. Ja neid pole siin üks-kaks, vaid tervelt seitse. Pöörane seisukord! Higipisarad tõusevad otsmikule ja sulepääd hoidev käsi hakkab värisema. Üks õpetaja on märganud, et ma ei tööta, et ma ainult saadan abipaluvaid pilke parempoolsele naabril ja sellepärast on jäänud peatuma mu seljataha. Aga ma ei saa ju niiviisi midagi teha! Vasakult kuulen, kuis poiss, keda olen õpetanud esimeses ülesandes, palub seda teha ka teises ülesandes. Aga ma ei tee kuulmagi teda.

Olen ju ise hädas, ja endahoiu instinkt pääseb aiin paljastatult esile.

Äkki — ons see tõesti abi Jumalast? — õpetaja näitab vaikes ühele kohale mu valestitehtud ülesandes, sammub siis mõne laua-vahe edasi ja jääb sinna peatuma.

— Kes otsib, see leiab. — Ja minagi leian, et ülesandes ühe 3² asemel olen kirjutanud ainult 3.

Nüüd on kahju ainult kasutult raisatud ajast, sest kuulen paremal sosistatavat: Neljanda ülesande vastus?...

Hakkab tööle ning mõne minuti järele on ülesanne valmis õige vastusega. Vaatan korraks vasakule. Mu naaber sääb närib õhetava näoga sulepää otsa ja vahib mõtetes paberile. Ta juuksed on sassis ja kaenlaaluseid ümbritsevad higist violetsed kaared. Äkki millegipärast meenub Tuglase lause: — flegmaatiline vares istus raske-meelne küüraga mädaneval versta-postil... See meenub seepärast, et poisi nimi on Vares.

Siis tuuakse meile teed ja piirkaid. — Riigi poolt, — öeldakse.

— Muidugi! Kui riigitöö, siis ka riigi leib! See ju loomulik. —

Panen sulepää kõrvale ja asun einestama. Nälga küll ei ole, aga kui riigi poolt antakse, üks siis ikka tule võtta!

Kell 14.30 peame tööd ära andma, Nii olevat ministeeriumi eeskiri. Paljud, päämiselt reaalklassist, annavad oma tööd juba enne seda tähtaega ja lahkuvad saalist rõõmsa ilmega. Hästitehtud töö pakub ju suurimat lõbu- ja mõnutundmust.

Mina aga maadlen veel ülesannetega, ja alles inspektori hüüde pääle — „Tooge nüüd ära, aeg on täis!“ viin minagi oma närvesööva töö ära. Mu ülesannete alla mär-

gitakse punase tindiga: Lõpetatud kell 14.30.

* * *

Kui longin laisana piki tänavat korteri poole, tunnen, et passiivseks on mind väsitanud see viis ja pool tundi kestnud arvutamine. Kodu pole isugi, ehkki korteri-

perenaine on valmistanud maitsva lõunasöögi. Ei tunne erilist häameelt ega ole ka kurb. Oli eriline võlu ka neil ärevail eksamielseil päevil, kus pooleõini koos lahen-dasime ülesandeid.

Nüüd on jäme kriips alla tõm-matud seniolnule ja algab uus — ja kes teab, kas ilusam — elu.

E.

Väärnähteid õpilaste isetegevuses.

„Mis praegusel ajal viga koolis käia, õpilastele on avatud lai isetegevuseväli,“ lausuvad tihti meie vanemad inimesed, kellel nende koolipõlves polnud selliseid võimalusi nii laias ulatuses. Ja tõsi, meie õpilaste isetegevus ongi väliselt väga mitmesugustesse organisatsioonidesse, ringidesse või mujale suunatud. Takistusi selleks on väliselt vähe. Õpilase kavakindel isetegevus on alati hindamisväärne, mis treenerib noore tahet ja viljakat tööindu. Isetegevus on üks otstarbekohasemaid töötamisviise. Kunagi ei anna teiste poolt koostatud ja päälesunnitud tööd selliseid tagajärgi vaba inimese tegevuses. Ka ei tehta neid millalgi nii suure huviga, kui igaühe enda ettevõttel ja juhtimisel tehtud töid.

Kahjuks peab aga nentima, et isetegevusse suhtutakse tihti vägagi loiult. Kutsutakse ellu rida ringe, kuid oma töö tagajärgi ei too mõnigi neist tervel semestril päeva-valgele.

Sellise nähtuse põhjused seisavad mitmeil asjaoludel. Esiteks, juhtides peitub viga. Tihti osalt oma auahnusest lastakse valida end juhatusse, kuid selle juures ei kaaluta oma võimeid ega vaba aja võimalusi, mida võidakspühendada

tarvilisel määral ringide ja organisatsioonide hääks käekäiguks. Kuid teiselt poolt sama mõtlematu ja egoistlik on ka hulk — valijad, kes pääkoosolekul ajavad klassi-pooliitikat, et läbi viia oma klassi õpilane, hoolimata sellest, kas valitav on tema hooleks antavale ülesandele kohane või mitte. Ja kuidas hakkab teotsema selline juhatus? Koostatakse tegevuskava eelolevaks semestriks. See harilikult töötab palju referaate, õpikäike, töökoosolekuid. Kui hiljem lehitseme aga protokolliraamatuid, siis leiame, et on peetud ainult paar koosolekut. Hoopis lapsekingadesse on jäänud ringides süstemaatilised pikemat aega kestvad tööd. Peaks rohkem tähelepanu pööratama vaatlusile, mitmesuguste kogude korraldamistele ja muile praktilistele töödele, kus oleks võimalik suuremal hulgal õpilasil pidevalt töötada. Kahjuks selliseid õpilasi on meie hulgas nii vähe. Isegi juhtub, et teatud ring suigub aastaiks, ja pika aja möödudes leidub üks asjast huvitatu, kes teisi kaasa tõmmates toob uut vaimu ja jõudu varjusurmas olevasse ringi.

Noorte töösse mõjuvad kaasa tihti sõbralikud ergutused vanemait inimesilt ja vististi ongi ringide

hooldajad selleks mõeldud, et pak- kuda oma nõu ja ergutada, kui tarvis. Ühed teevad seda, kuid teiste poolt tuntakse asja vastu sageli vähe huvi.

Veel halvem lugu on aga passiiv- sete liikmetega. Need on tõelised passiivsed inimesed, kes on ringi- des ainult nimekirjas olevateks sta- tistideks. Registreerub suur hulk, kuid suurt osa liikmeid ei näe üldse ühelgi koosolekul päale pää- koosoleku, kus ollakse aga esime- seks koosoleku korra rikkujate hulgas.

Sellist nähet kutsub esile ühelt poolt nimetatud juhtide saamatus ja hoolimatus, kes ei suuda ega taha pakkuda seda, mis teisi kaasa tõmbaks. Kuid suurem põhjus peitub selles, et meie õpilane on tõesti muutunud pääliskaudseks, kellel on kadunud huvi tõsise töö vastu. Selle asemel, et end keha- liselt või vaimselt teaduslikult arendada, kulutatakse aeg tihti otse rumalusteks ja mõttetusteks. Arvatakse, et täismees on see,

kes teeb ainult niipalju, kuipalju on hädasti vaja. Muidugi on veel parem siis, kui osatakse läbi saada igasuguste võtetega, mis aga kui- dagi päästaks otsekohestest tööst. Ja siis kasutatakse aeg mõneks „paremaks“ otstarbeks. Pakub ju palju rohkem huvi õhtuti uulitsal kõndides üksteisega lõõpida, istuda sõprade juures hommikuni „olen- guil“. Päale selle ei või ju käi- mata jätta ka ühelgi peol ja huvi- õhtul, viimasel muidugi sel juhul, kui ka seltskondlik osa ei puudu. Võimlaski leidub ikka midagi när- vepingutavat. Ja kõige vastikum on veel see moraal, mida ühelt ja teiselt poolt loetakse! Et viimasel sihis mõõduandvaid on palju, siis lämmatatakse nende poolt ka ük- sikult ettevõtlikumailt algatatud üritused.

Kui leitakse, et pole aega või võimalust olla tegev kuskil orga- nisatsioonis täielikult, siis parem hoidutagu sellest üldse kõrvale.

A. H—ts.

„lil“ nr. 1.

Ometi kord ajakiri T. P. G. ajaloos!

Reaal- ja Tehnikagüm. päevil lasti küll välja mõned kooli albu- mid, kuid ühist õpilaskonna ajakirja mitte kunagi. Ainult üksikud ringid (karskus-, humanitaar- ja loodus- teaduste-ring) olid püüdnud välja anda oma „häälekandjat“, mis ha- rilikult valmistati masinatrükil. Aga mõni number väljasaadetud, oldi siingi pettunud. Õpilaskonna suhtumine kirjandushuvilisse ja „nende“ ajakirja ei olnud kuigi häätahtlik.

Tänavuse õppeaasta esimesel

semestril aga tekkis paaril kirjan- dusehuvilisel poisil mõte asutada õpilaskonna ühine ajakiri. Kiirelt moodustati toimetus. Asutajad arvasid, et uus ajakiri haarab iilina terve T. P. G. õpilaspere. Aga ei! Karile jooksid kõik need opti- mistlikud lootused. Peab nentima tööika, et kärsitu elurütm on teinud suurema osa noorigi kuivadeks ja kaineteks, kellele on võõras ilukir- janduslik ilutsemine. Tegelikult elu lüürika on ikkagi hoopis teine, kui mõne noore poeedi prillide läbi vaadatuna.

Ajakirja ilmumispäeval oligi

küll õpilasis näha teatud ootusepinevust. Aga kui said esimesed vast-trükistilmunud numbrid otsapidi lugejate kätte, ilmnes kohe tehnikeride ja realistide praktilisus: loeti naabri-ostetud ajakiri läbi ja oma raha jäi kinno minekuks.

„Iili“ nr. 1 on nimetatud tantsunumbriks. Kas see nimetus on õigustatud, on küsitav. Ta ilmumisaeg langeb kokku enne jõuluste tantsukursuste-ajastuga keskkooles — ja kui ajakiri, ta pidigi endas kajastama neid meeleolude-nüansse, mis tol ajal domineerisid igas keskkooli-noores, — muidu ei oleks ta kooli ajakiri.

Juba ainult lehitsedeski saab „Iilist“ hää mulje: paras kaust, hää paber ja meisterlikult visatud karikatuurid igal pool teksti vahel.

Tutvudes aga sisuga tuleb õnnestunumaks lugeda Põdra asjalikku artiklit „Rooma gladiaatoritest“ ja Värdis följetonit „Kui mina tantsisin“. Huvitav on märkida, et saadakse küll aru karikatuurist, kuid följetonist (ennast või teisi pilkav, karikatuuriks tegev jutustis) ei ole suuremat aimu. Nii arvustati T. T. G. Õpilask. ajakirjas mainitud följetonit kui laia sulega kirjutatud vestet, Kommertsgümn. Õpilaspere ajakirjas aga kui õnnestunud artiklit (!). Ei tule vist imestada, kui kolmandalt poolt öeldakse, et see on draama või väitekirj. Peab vist T. T. G. ajakirja eeskujul ka „Iilis“ igale kirjutisele märkima vastavalt alla: veste, luuletis, arvustis, et oleks

noortel „kriitikutel“ teada, mis suguste mõõdupuudega tuleb asuda tööd hindama.

Novelli „Laik päikesepaistet“ üle ei tea midagi öelda, kuna on ilmunud õieti ainult sissejuhatav osa algusest. Igatahes poleks sobiv jätta õpilaskirjas järgnema pikemat kirjutist, päälegi kui ajavahemik esimese ja teise numbri vahel on kuudega mõõdetav.

Ainsam päälkirjatu luuletis on segaseilmeline. Raske on luuletises leida põhimõtet, milleks see luuletis kirjutatud, — siis ka raske, nagu autorilgi, päälkirja leida.

Vilistlase ja vanameistri O. Lutsu „Pildike noorpõlvest“ pole just kõigiti süvendatud töö.

Karikatuurid on tehniliselt hääd ja õnnestunud. Ainult „Iili“ päätoimetaja on liiga palju karigeeritud, mistõttu on kadunud isiku tuntavus. (Luulehobusel väljumas T. P. G-st.) Kuid T. P. G. võib uhke olla oma karikaturistile. Ta on teistest Tartu keskkoolide karikaturistest vähemalt klass ees.

Soovida jääks ainult ilukirjanduslikkude palade küpsemaks muutmist. Ilmunu on vähe rohelisena ajakirja pääsenud ja sellepärast magedana tunduv. On küll õige, et juba paari-kolme nädala pärast pääle ajakirja asutamismõtet toodi ajakiri trükist ja sellepärast ehk ei olnud aega parema viimistlemiseks, — kuid tähtis pole ruttutehtud, vaid hästitehtud töö. Edaspidi loodame paremat! —r.

Abiturientide pidu-õhtu 17. märtsil 1934. a.

Erilist tähelepanu vääris tänavuse abiturientide pidu-õhtu oma kunstipärase eeskavaga.

Kavas oli esiteks muusikapala T. P. G. orkestrilt, kaks laulu abiturientide koo-

rilt ja klaverisoolo prl. L. Lestalt. Teises osas oli soololaule vil. Therese Krigulilt, deklamatsioon vil. K. Aderilt ja lõpuks õpilasel V. Õunapuult viiulisoolosid. —ro.

Uusi sõnu.

1. ehe (-da) — ühtlane, terviklik, homogeenne
2. häirima — segadust tekitama, takistama
3. härmitama — meelehärmi tegema
4. hüvitama — taas hääks tegema, satisfaktsiooni andma
5. kaatma — korda saatma
6. keigar — moenarr, frant
7. kiivas — armukade (iallis)
8. korvama — tasuma, aset täitma
9. loovutama — käest ära andma
10. lurn — silmakirjalik
11. mestma — hukkama
12. neim — kättemaks
13. range — karm, vali
14. soosing — poolehoid, arm, toetus
15. taunima — hukka mõistma

Õpilaskonna juhatus käesoleval semestril.

Õpilaskonna vanemaks Asemike Kogu koosolekul valiti tagasi eelmise semestri Õpilaskonna vanem K. Pill Vr. Juhatusel liikmeteks valiti E. Vaaro Vr, H. Otti IVt, M. Pöder Vr ja V. Birk IVr.

Ringide juhatused 1934. a. I sem.

Fotoring.

V. Sild IVr juhat.; V. Vaaro IIr kirjat.; R. Šults IIIr kassur.

Humanitaarring.

H. Okas Vr juhat.; E. Konsap Vr kirjat.; S. Mihkelson Vr kassur.

Karskusring.

J. Jaagund Vr juhat.; E. Konsap Vr kirjat.; H. Unt Vr kassur.

Kunstiring.

H. Uulits IVr juhat.; V. Birk IVr kirjat.; L. Hindoala IIIr kassur.

Loodusteaduste-ring.

A. Raska Vr juhat.; F. Mendik IVr, A. Kangur Vr ja E. Siiling Vr sekts. juhatajad; A. Havakats IVr kirjat. ja kassur.

Malering.

P. Alver Vr juhat.; H. Pärtelpoeg Vr kirj. ja kassur.

Spordiring.

K. Pill Vr juhat.; H. Otti IVt kergejõust. osak. juhat.; A. Amon Vr käsip. osak. juh.; E. Siiling Vr võimlem. os. juh.; V. Sild IVr talisp. os. juh.; A. Mägi IVr kirjat.; K. Teder IVr kassur.

Tehnikaring.

E. Peebo Vt juhat.; Laas IIIr, R. Neumann Vt, U. Unt IVt sekts. juhatajad. V. Simm IIIr laekur.

Kooperatiivi vanem H. Jaik IVt.

Lugemislaua vanem E. Konsap Vr, abi A. Havakats IVr.

Abiturientide esindus.

J. Jaagund, E. Konsap, K. Pill R. Kaupmees, K. Kiisla, I. Truus.

Kevadpühade eel lõppesid

klassidevahelised võistlused võrk- ja korvpallis. Võrkpallis päris I koha Vt; II—IVr ja III—IVt. Korvpallis I—Vt; II—IVr ja III—IIIr.

Meistermeeskonnas mängisid:

V. Hansen, R. Kaupmees, F. Kirsch, P. Mathiesen, T. Parts, E. Schmidt, E. Tees ja I. Truus.

Väljaandja: Tartu Poeglastegümnaasium.

Trükikoda »Kultuur«, Tartus.

Hind 25 senti.